

Володимир Литвин

Яким має бути священник сьогодні? Чи повинен він йти зі світом нога в ногу? Які виклики суспільство підготувало духовенству? Якщо б Христос проповідував у наш час, чи використовував би він сучасні засоби масової комунікації? Всі ці питання є надзвичайно актуальними а наш час. Молода генерація людей ставить до священників нові вимоги, задовільнити які без інтелектуального вишколу та духовного зросту буде важко.

Виклики у масмедійному просторі

Понад 2000 років тому Ісус Христос впродовж трьох років проповідував без різноманітних гаджетів: смартфонів, планшетів, ноутбуків і т. д. Спаситель збирав навколо себе людей, які з цікавістю слухали Його повчальне слово та з трепетом очікували звершення якогось чуда. Христос за три роки своєї місії став відомою особою у всій Юдеї, яка на той час була провінцією могутньої Римської імперії. Хтось сприймав Його як істинного Бога, а хтось – як лжепророка (фарисеї, садукееї тощо). Але чи знали про Христову діяльність в інших імперіях світу? Мабуть, що ні. Тому після Свого славного вознесіння на небеса Христос залишив апостолів, щоб ті продовжили Його місійну діяльність і пішли світом, голосячи Святе Євангеліє. Після того, як на апостолів зійшов Святий Дух, благочестиві мужі розпочали свою активну місійну діяльність. Щоб хоч якось підтримувати зв'язок одне з одним чи із новоствореними спільнотами, вони писали листи, які доходили до місця призначення не так швидко, як сьогодні. Тоді не було автотранспорту, належного сполучення, а тим більше – сучасних масмедійних комунікацій. Це, безумовно, сповільнювало місійну діяльність апостолів порівняно з тими можливостями, які має Церква в наш час на ниві місійної діяльності.

Науково-технічний прогрес за останні 200 років зробив значний вплив на розвиток людства, включаючи розвиток всесвітньої масової комунікації (масмедіа). У масмедійній комунікації для поширення інформації використовується преса, інтернет, радіо, телебачення тощо. Глава УГКЦ Блаженніший Святослав говорить про мету комунікації - ввести кожну людину, яка отримує інформацію, в діалог, а це є необхідним середником для поширення Божого слова у сучасній культурі . У папському посланні з нагоди всесвітнього Дня комунікації 1992 року йдеться про великий дар Божий усіх технічних засобів, які мають вагомe значення в наш час, адже значно полегшують та поширюють спілкування між людьми по всій земній кулі . Церква повинна використовувати всі новітні засоби комунікації, щоб донести Христове послання до всіх народів, адже це її прями́й обов'язок. Христос сповіщав Слово Боже всім без винятку, однак не нав'язував нікому свого вчення, залишаючи за кожною особою свободний вибір. Безумовно, що всі новітні засоби комунікації вимагають від користувача особливого вміння, належного вишколу та неабиякої второпности . Папа Іван Павло II наголошував на важливій місії Церкви ширше та ефективніше використовувати засоби соціальної комунікації для всіх культур . Папа Павло VI високо оцінював роботу священників, ченців, мирян, які за допомогою засобів соціальної комунікації допомагають людям бути просвіченими "справжнім світлом, що просвітлює кожну людину" (Ів 1, 9).

З цього випливає, що сучасний священник покликаний бути присутнім у медіапросторі. Доктор наук соціальних комунікацій Михайло Перун у доповіді про сучасні виклики душпастирства наводить ряд необхідних кроків священника в опануванні медіаосвіти. На думку науковця, сучасний священник повинен вміти користуватися інтернет-ресурсами, соціальними мережами, давати інтерв'ю, дописувати до церковних та світських видань, інтернет-блогів. Ба більше - священник повинен прагнути зробити свою парафію медійною. Для цього необхідно застосувати мікрофони та звуковими колонками, при можливості створити парафіяльний сайт, де б можна було висвітлювати важливі події спільноти . Звичайно, що перелічені засоби не є вершиною вдосконалення масмедійного простору на парафії. Священник може подбати про створення мультимедійного залу з належною апаратурою, де можна проводити урочисті заходи, створювати запис церковних піснеспівів у виконанні священника, хористів, молодіжних релігійних спільнот тощо.

Сектантські виклики

Загрозливою ситуацією в наш час є існування сект і новітніх релігійних рухів, які атакують суспільство своїми нав'язливими ідеологіями. З кожним роком їх число збільшується і тому важко з точністю відтворити число цих угруповань. Небезпека сект проявляється в

маніпулятивному поводженні з людиною, якій після вступу в організацію пропонують краще життя та спасіння своєї душі. Секти відрізняються одна від одної. В основу більшості таких організацій покладена тоталітарна система. Через численні маніпуляції очільники угруповань по-різному використовують наївних людей: позбавляють майна, змушують до різних аморальних та протизаконних вчинків і т. д. Розрізняють три основні ознаки секти як явища: закрите середовище, протиставлення «ми – вони», застосування певних технологій для утримання й залучення adeptів та контролю над їх свідомістю. За цими й іншими ознаками можна визначити відмінність між релігійною сектою чи групою і будь-якою традиційною Церквою як інституцією, незалежно від віросповідання.

Яка ж роль священника в цій непростій ситуації? - Він як ніхто інший є відповідальним за належну йому спільноту, оскільки йому довірено продовжувати місію Христа провадити людей до Царства Божого. Трапляються випадки, коли до сект приступають не тільки далекі від Церкви люди, а й ті, які донедавна були побожними християнами, але в якусь мить відійшли з якихось причин. Це є непростим викликом для священника, який своїм словом та ділом не має допустити до втрати бодай однієї вівці зі свого стада. Вкрай важливо зі сторони духовної особи піднімати такі питання серед своїх парафіян і акцентувати увагу на правдивій вірі, яка вже понад 2000 років випробувана як золото в горнилі.

Труднощі статевого виховання молоді

Одним із важливих викликів сьогодення для сучасних священників є статеve виховання молоді. Сучасна молодь має своє бачення щодо статевого життя, адже зараз існує безліч інформації на цю тему. Плюралізм думок щодо статевого життя інколи ставить молоду людину у безвихідь. Виклик для духовенства полягає в тому, що духовні поради часто не співпадають із поглядами, які пропагуються масмедіа. В той час, коли Церква наголошує на дошлюбній чистоті, світ нав'язує безвідповідальний секс. Кіберпростір наповнений порнографічними сценами із елементами насильства. Розгублена молодь ризикує бути поглиненою і зруйнованою цими небезпеками духовного життя. Сучасний священник повинен у цих питаннях звертати увагу молоді на аргументи зі Святого Письма та на моральне вчення Церкви. Безумовно, що важливу роль відіграють батьки молоді особи, але що робити, якщо і самі вони потрапили на гачок сучасного розуміння сексуальності.

Поряд з цим великою загрозою для суспільства є гендерна політика, за якою людство саме може «обирати» собі стать. У посланні Синоду єпископів Києво-Галицького Верховного Архiepіскопства УГКЦ стосовно небезпеки гендерної ідеології йдеться про виклики сьогодення, які не супроводжуються відкритим і кривавим переслідуванням, а

послугуються прихованими ідеологічними засобами нищення християнської віри і моралі та загальнолюдських цінностей . Синод зазначає, що теорії гендеру (від англійського gender – «рід», «тип», «стать») несуть сьогодні суттєву загрозу, адже намагаються зруйнувати сприйняття людської статевої як Божого дару, що природно пов'язаний із біологічною відмінністю між чоловіком і жінкою; а також впроваджують небезпечний лад людського співжиття та підважують основи міжособистісного спілкування . Перед цими викликами важлива роль приділяється священнослужителю, який покликаний з великою відповідальністю застерегти людей від шкоди як собі, так і всьому суспільству загалом.

Підсумовуючи, можна впевнено стверджувати, що роботи священнику в наш час не бракує. Священник постмодерної доби покликаний опанувати багатьма сучасними інноваціями, щоб за їх допомогою вести людей до Царства Божого. Також він не може закривати очі на виклики сучасності. Якщо раніше Церква стикалася з панівними тоталітарними системами, то тепер на арену виступають різноманітні ідеології, які пропонують людині нібито у цілковитій свободі прийняти оманливі ідеї, які, насправді, поневолюють її.

Володимир ЛИТВИН, Воля Божа – святість наша // СЛОВО №1 (81), березень-травень 2020